

Kendelse

af

12. september 2011

i

Faglig voldgift

Serviceforbundet

og

3 F, Privat Service, Hotel og Restauration

mod

D I overenskomst II ved DI

for

ISS Facility Services A/S

Tvisten

Sagen vedrører spørgsmålet, om det er en gyldighedsbetingelse for valg af sikkerhedsrepræsentanter (nu arbejdsmiljørepræsentanter) i virksomheden ISS Facility Services A/S, at valget er godkendt af forbundene.

Påstande

Klagerne, Serviceforbundet og 3F, Privat Service, Hotel og Restauration, har nedlagt følgende påstande:

Indklagede, ISS Facility Services A/S, skal anerkende, at et valg til sikkerhedsrepræsentant ikke er gyldigt, før dette er godkendt af forbundene, jf. § 25, stk. 4.

Indklagede skal endvidere anerkende, at det er en forudsætning for en sådan godkendelse, at organisationerne orienteres om valget.

Indklagede, ISS Facility Services A/S, har påstået frifindelse og har nedlagt følgende selvstændige påstande:

Principal: klager skal anerkende, at der konkret hos indklagede er sket en orientering af forbundene i forbindelse med valg af sikkerhedsrepræsentanter, og at forbundene derfor har godkendt alle valgte sikkerhedsrepræsentanter.

Subsidiært: Klager skal anerkende, at der kun fremadrettet skal ske orientering af forbundene i forbindelse med valg af (uorganiserede) sikkerhedsrepræsentanter.

Sagnes behandling

Sagen forhandlede den 31. august 2011.

Voldgiftsretten bestod af Morten S. Eriksen, Serviceforbundet, og Henriette Olofsen, 3F, begge udpeget af klager, personalejuridisk chef Niels Grøn Fabech og chefkonsulent Lene Horn, begge udpeget af indklagede, samt - som opmand – undertegnede højesteretsdommer Jytte Scharling.

Som procedør for klagerne mødte advokat Pernille Leidersdorff-Ernst, LO.

Som procedør for indklagede mødte chefkonsulent, advokat Annette Fæster Petersen.

Der blev under forhandlingen afgivet forklaringer af næstformand i Serviceforbundet Villy Nielsen, tillidssekretær i ISS Gorm S. Jensen, sikkerhedsrepræsentant Henrik Bertelsen, faglig konsulent i Serviceforbundet Jesper Havn, tidligere arbejdsmiljøchef Bolette Daugaard og chef for jura og transition, advokat Mette Willemoe Wang.

Lovgrundlaget

På tidspunktet for tvistens opståen indeholdt dagældende lov om arbejdsmiljø (lovbekendtgørelse nr. 268 af 18. marts 2005) i kapitel 2 med kapiteloverskriften ”Virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde” i § 8 en bestemmelse om, at beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler for opbygning og funktion af virksomhedernes arbejde for sikkerhed og sundhed, herunder regler om valg af sikkerhedsrepræsentanter og om deres rettigheder og pligter.

I bekendtgørelse nr. 575 af 21. juni 2001 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde hedder det om valg af sikkerhedsrepræsentanter i § 23, stk. 3:

”Stk.3. Reglerne for valg af tillidsrepræsentanter inden for pågældendes eller tilsvarende overenskomstområde gælder normalt for valgbarhed og valgenes gyldighed.”

Bestemmelsen om beskæftigelsesministerens bemyndigelse til at udstede nærmere regler om valg af nu arbejdsmiljørepræsentanter findes nu i § 6 e i lov om arbejdsmiljø (lovbekendtgørelse nr. 1072 af 7. september 2010). I den i henhold hertil udstedte bekendtgørelse nr. 1181 af 15. oktober 2010 findes i § 25, stk. 7, en bestemmelse af tilsvarende indhold som den tidligere gældende § 23, stk. 3.

Overenskomstgrundlaget

Parternes overenskomst indeholder i kapitel G - med kapiteloverskriften ”Tillidsrepræsentanter” - følgende indledning:

”Et godt samarbejde mellem ledelsen og medarbejderne i virksomhederne er en væsentlig forudsætning for virksomhedernes produktivitet og konkurrencekraft og medarbejdernes trivsels- og udviklingsmuligheder.

Den danske model bygger både på et professionelt og konstruktivt samarbejde mellem overenskomstparterne, og på et velfungerende lokalt samarbejde mellem virksomhedsledere og tillidsrepræsentanter. Grundlaget for succes er ofte den decentrale aftaletilrettelæggelse og en samarbejdsproces, i gensidig respekt og tillid.

Opmærksomheden henledes på, at nedenstående regler om fremgangsmåden for valg af tillidsrepræsentanter (§ 25) og om arbejdsgiverens pligt til at holde tillidsrepræsentanten skadesløs,

når denne udfører sit hverv (§ 28, stk. 7), samt om afskedigelse af tillidsrepræsentanter (§ 30) i henhold til arbejdsmiljøloven tillige er gældende for sikkerhedsrepræsentanter.”

Overenskomstens § 25 med overskriften ”Valg af tillidsrepræsentant” indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”Stk.1.

Tillidsrepræsentanten vælges i fællesskab af samtlige medarbejdere, der er omfattet af denne overenskomst. Valgperioden er 2 år. Genvalg kan finde sted.

...

Stk. 4.

Valget er ikke gyldigt, før det er godkendt af begge forbund, idet disse påser, at reglerne i de foranstående paragraffer om valg og valgbarhed er opfyldt. Det forbund under hvis overenskomstmråde den valgte medarbejder henhører, fremsender meddelelse om valget til arbejdsgiverorganisationen og til den pågældende virksomhed.”

Sagens oplysninger

Parterne holdt den 10. maj 2010 lokalforhandling. Det hedder i referatet herfra bl.a.:

”ISS har registreret 360 sikkerhedsrepræsentanter, hvoraf de 70 er organiserede og de 290 er uorganiserede.

Sagen omhandler de ca. 290 uorganiserede medarbejdere, som ISS Facility Service har registreret som sikkerhedsrepræsentanter. Det er forbundenes opfattelse, at hverken Serviceforbundet eller 3F har været orienteret om disse valg.

Serviceforbundet og 3F mener, at dette forhold udgør et brud på Serviceoverenskomstens bestemmelser. Serviceforbundet og 3F er af den opfattelse, at disse 290 medarbejdere ikke kan betragtes som sikkerhedsrepræsentanter, da § 25, stk.4, tydeligt anviser, at intet valg af medarbejderrepræsentanter er gyldigt før det er godkendt af begge forbund.

Det er forbundenes opfattelse at dette forhold er af så grov karakter at ISS Facility Service straks og uden forbehold skal anerkende Serviceoverenskomstens bestemmelser omkring valg procedure for medarbejderrepræsentanter, og ligeledes skal ISS Facility Service anerkende at de 290 ikke godkendte medarbejdere med øjeblikkelig virkning ikke længere har status af medarbejderrepræsentanter.

...

Det er ISS' opfattelse, at der ikke er begået brud på Serviceoverenskomsten.

Ligeledes er det ISS' opfattelse, at det ikke fremgår af ordlyden af Serviceoverenskomstens § 25, stk. 4, at virksomheden skal fremsende information om nyvalgte sikkerhedsrepræsentanter til forbundene.

Endelig er det ISS' opfattelse, at forbundene har været vidende om, at ISS de seneste par år har arbejdet på at øge antallet af sikkerhedsrepræsentanter. Samarbejdssekretariatet bestående af fællestillidsrepræsentanter fra begge forbund har været involveret i denne proces og dermed været vidende om, at ISS kraftigt har øget antallet af sikkerhedsrepræsentanter. Samarbejdssekretariatet har haft adgang til ISS' IPLsystem, hvor samtlige nyvalgte sikkerhedsrepræsentanter er registrerede og har således til hver en tid mulighed for at se, hvem der er valgt."

Forklaringer

Villy Nielsen har forklaret bl.a., at han er næstformand i Serviceforbundet. Forbundet har etableret et samarbejde med 3F om den fagretlige behandling ved opsigelse af sikkerhedsrepræsentanter. Dette gælder også ved opsigelse af uorganiserede sikkerhedsrepræsentanter. Den overvejende del af sikkerhedsrepræsentanterne er uorganiserede. Det er væsentligt for at kunne varetage sikkerhedsrepræsentanternes interesser, at forbundene orienteres om valgene og dermed kan sikre, at valgene er sket på betryggende vis.

Gorm S. Jensen har forklaret bl.a., at han er tillidsrepræsentant i ISS. Han arbejder i Samarbejdssekretariatet og er fast medlem af Hovedsamarbejds- og sikkerhedsudvalget. Han bliver ikke orienteret om de enkelte valg af sikkerhedsrepræsentanter. Han har adgang til virksomhedens IPLregister. Han kan her se navnene på sikkerhedsrepræsentanterne, men systemet har ingen hukommelse, så han kan ikke se, om de er nyvalgte.

Henrik Bertelsen har forklaret bl.a., at han er valgt sikkerhedsrepræsentant i Greve Kommune. Hans arbejdsleder henvendte sig til ham og spurgte, om han havde lyst til at blive sikkerhedsrepræsentant. Da han indvilligede, oplyste hans leder, at hun ville spørge de øvrige medarbejdere, om det var OK.

Jesper Havn har bl.a. forklaret nærmere om omstændighederne i forbindelse med valg af en sikkerhedsrepræsentant i Gedser.

Bolette Daugaard har forklaret bl.a., at hun er tidligere arbejdsmiljøchef i ISS. I forbindelse med, at Arbejdstilsynet i 2007 foretog en gennemgang af rengøringsområdet, fik virksomheden en række påbud på grund af manglende valg af sikkerhedsrepræsentanter. Dette foranledigede, at virksomheden senere har lagt stor vægt på at opbygge en sikkerhedsorganisation. Dette har medført,

at ISS nu har fået en kronesmiley. Det er ledelsens ansvar, at der sker valg til sikkerhedsrepræsentant, og ledelsen opfordrer afdelingslederne til at motivere medarbejderne til at gennemføre valg. Virksomheden spørger ikke en medarbejder, om vedkommende er organiseret eller ej. Ved nyvalg til sikkerhedsrepræsentant, siger de til den pågældende, at hvis vedkommende er organiseret, skal vedkommende underrette sin organisation om valget.

Mette Willemoe Wang har forklaret bl.a., at valg af en sikkerhedsrepræsentant registreres i IPLregistret. Herefter er sikkerhedsrepræsentanten set med ISS` øjne valgt. Såfremt virksomheden ønsker at opsigte en sikkerhedsrepræsentant, skeler virksomheden ikke til, om pågældende er organiseret eller uorganiseret. Virksomheden sender et brev til Serviceforbundet og 3F og orienterer DI om den påtænkte afskedigelse.

Partenes argumentation

Klager har navnlig anført, at det følger af ordlyden af indledningen til overenskomstens afsnit G og af § 25, stk. 4, at parterne udtrykkeligt har aftalt, at et valg af sikkerhedsrepræsentant (nu arbejdsmiljørepræsentant) ikke er gyldigt, før dette er godkendt af organisationerne. Der er tale om en konkret og specifik aftale. Parterne har således valgt ikke blot at henvise til arbejdsmiljøloven, men har konkret aftalt fremgangsmåden. Overenskomstbestemmelserne supplerer således arbejdsmiljøloven.

Forbundene har en selvstændig og legitim interesse i at sikre sig, at et valg er gået rigtigt for sig. Dette gælder også for så vidt angår uorganiserede arbejdstagere. Klager har herved henvist til kendelse af 28. juni 2007 i faglig voldgift i sagen FTF-funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd for Danske Foreningsfunktionærers Landsforening mod Finanssektorens Arbejdsgiverforening, hvori det i opmandens bemærkninger bl.a. er anført, at det i arbejdsretlig praksis er antaget, at overenskomstbestemt tillidsmandsbeskyttelse ikke blot er begrundet i hensynet til den enkelte, men også i den kollektive interesse i sikring af arbejdsforholdene på en virksomhed. Den arbejdsretlige teoris omtale af spørgsmålet om, hvorvidt valg af en uorganiseret sikkerhedsrepræsentant skal godkendes af arbejdstagernes organisation, tager ikke sigte på fortolkning af en konkret overenskomstaftale.

Det er nødvendigt og følger af forholdets natur, at forbundene orienteres om valget, da dette er en forudsætning for deres godkendelse.

De valg af sikkerhedsrepræsentanter, der er sket uden forbundenes viden og dermed uden deres godkendelse, er ugyldige, jf. overenskomstens § 25, stk. 4.

Indklagede har til støtte for frifindelsepåstanden navnlig anført, at overenskomstens § 25, stk. 4, efter sin ordlyd alene indeholder en forpligtelse for ”det forbund under hvis overenskomstråde

den valgte medarbejder henhører”. Dette forbund skal i henhold til bestemmelsen sende meddelelse om valget til arbejdsgiverorganisationen og den pågældende virksomhed. Bestemmelsen indeholder derimod ikke nogen forpligtelse for virksomheden til at meddele valg af tillidsrepræsentanter - eller sikkerhedsrepræsentanter – til forbundene.

Derudover fremgår det af indledningen til overenskomstens afsnit G om tillidsrepræsentanter, at ”nedenstående regler ... i henhold til arbejdsmiljøloven tillige er gældende for sikkerhedsrepræsentanter”. Dette må efter ordlyden forstås således, at reglerne om tillidsrepræsentanter udelukkende gælder for sikkerhedsrepræsentanter, som det kræves i arbejdsmiljølovgivningen og ikke i videre omfang.

Vedrørende de selvstændige påstande, der er nedlagt for det tilfælde, at klager måtte få medhold i sine påstande, har indklagede anført, at forbundene er repræsenterede i virksomhedens Samarbejdssekretariat og derigennem løbende har kunnet orientere sig om valg af sikkerhedsrepræsentanter. Forbundenes repræsentanter har således haft adgang til alle data i IPLregistret, der indeholder oplysning om samtlige valgte sikkerhedsrepræsentanter. Til støtte for den subsidiære påstand har indklagede henvist til, at der har været en berettiget fortolkningstvivl om tvisten.

Afgørelsen

Efter bevisførelse og procedure voterede voldgiftsretten. Der kunne ikke opnås flertal for en afgørelse blandt de af parterne udpegede medlemmer. Afgørelsen skulle derfor træffes af opmanden, der udtaler:

Efter § 23, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 575 af 21. juni 2001 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde, nu § 25, stk. 7, i bekendtgørelse nr. 1181 af 15. oktober 2010 om samarbejde om sikkerhed og sundhed, gælder for så vidt angår gyldigheden af valg af sikkerhedsrepræsentanter normalt reglerne for valg af tillidsrepræsentant inden for det pågældende eller tilsvarende overenskomstområde.

Reglerne for valg af tillidsrepræsentant må efter opmandens opfattelse anvendes med de modifikationer, der følger af, at etablering af en sikkerhedsorganisation (nu arbejdsmiljøorganisation) er en pligt for virksomheder, hvis de beskæftiger 10 ansatte eller derudover. Der må endvidere henses til, at sikkerhedsrepræsentanten ikke skal varetage bestemte faglige interesser, men generelt skal medvirke til at sikre et sikkert og sundt arbejdsmiljø, og at samtlige ansatte uden ledelsesbeføjelser har valget. På denne baggrund må udgangspunktet være, at valget af en uorganiseret sikkerhedsrepræsentant ikke skal godkendes af den overenskomstbærende organisation.

Serviceoverenskomsten henleder i indledningen til kapitel G opmærksomheden på, at reglerne om fremgangsmåden for valg af tillidsrepræsentanter i § 25 i henhold til arbejdsmiljøloven tillige er gældende for sikkerhedsrepræsentanter. Dette må efter ordlyden forstås som en henvisning til § 23 i bekendtgørelse nr. 575 af 21. juni 2001 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde.

Valg af en tillidsrepræsentant sker blandt de medarbejdere, der er omfattet af overenskomsten. Bestemmelsen i overenskomstens § 25, stk. 4, om forbundenes godkendelse af valget må antages at være begrundet heri, og bestemmelsen pålægger forbundene at fremsende meddelelse om valg til arbejdsgiverorganisationen og den pågældende virksomhed.

På denne baggrund kan det efter de påberåbte bestemmelsers ordlyd og formål ikke anses for godtgjort med den fornødne sikkerhed, at overenskomsten fraviger udgangspunktet om, at valg af en uorganiseret medarbejder til sikkerhedsrepræsentant ikke skal godkendes af forbundene for at være gyldigt.

Som følge af det anførte tages ISS Facility Services A/S' frifindespåstand til følge.

Thi bestemmes:

ISS Facility Services A/S frifindes for klagernes påstande.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmanden.

Jytte Scharling